

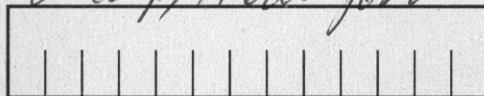
ÖRÖKTŐ: KANTAR ORSZÁG
 ÖRÖKTŐS IDEJE: 2005.

TART:

BALÁNYOMA FARAGÓ NEPRŐKÉSZET
 MESTERE ÉLETRAFA
 ÉS FOTÓ

2 lap, 16db fotó

LOGIC

FOTÓRAJZI KÖNYV: DOMBÓVÁR

SZÁMOK: XV, 8, 1

Thapitiny Országhaza belvélv d'odm.

Dombóvár, 2006. július 25.

hözönnyel:

Kovács János

1953-ban költözött Dombóvárra, ahol édesanyja tanítónő volt, itt lakott már testvére és sógora. Miskolczi Perencz gimnáziumi tanár is. Faragótáborot szervezett, szervezője volt több népművészeti tágyulás, közülük legismertebbek a faragott sakk-készletek, amelyek az első brüsszeli világtalálkításán céséretben részesültek. A faragáson kívül filmezéssel is foglalkozott. Ő hozott létre az országban először keskenyfilmesre szakoskott Dombóváron. 1964-ben megkapta a Népművészet Mestere kitüntetést. „Egyszerűbb munkája a dombóvári tanács- és házasságkötő ieremben az asztalt körülvevő faragás volt, ő készítette a városi krónikáskönyv – városuruk nevezetes épületeit ábrázoló – fafaragású borítóját is. (A gyököknek nyomában)

Balázs György gimnáziumi tanár (1894–1955)

Porrogszentkirály községben született.

Egyetemi tanulmányait követően katonai szolgálatra vittés, három évig harcolt az olasz fronton. 1918-ban megsebesült a piavei csatában. Több katonai kitüntetés birtokosa. 1919 őszén került a dombóvári gimnáziumba, ahol 25 éven át volt a menhelyegyetem és a fizika tanára. Aktív közéleti munkát végzett: tagja volt a dombóvári Frontharcos Főcsoportnak, a Polgári Lövészegyesületnek, a Credo-nak, a Királyi Magyar Természettudományi Társulatnak, a Nemzeti Társaskörnek. 1944-ben katonai szolgálatra rendelték, akkor tanfőt utoljára a Királyi Katolikus Esterházy Miklós Nádor Gimnáziumban. Hadifogságba esett, ahol 1945 elején ifuszban meghalt. Temetését a cimegsírba temették. Jelképes síchelye a dombóvár. temetőben van. Emléke-farutványai 1991-ben alapítványt hoztak létre, amelyből a gimnázium minden évben a természettudományokban legjobb eredményt elért tanuló-ját jutalmazza. (A gyököknek nyomában)

dr. Balácz Ferenc szociológus

Gyulajon született 1948. szeptember 23-án.

A dombóvári Gógos Ignác Gimnáziumban érettségizett. Diplomát Szombathelyen (Tanítóképző Intézet, népművelő-konvultáros, 1974), Debrecenben (Kossuth Lejos Tudományegyetem, köz-művelődési előadó, 1977) és Budapesten (Eötvös Loránd Tudományegyetem Szociológiai Intézet, szociológus, szociálpolitikus, 1988) szerzte. 1984-ben Debrecenben a KLTE-n védte meg egyetemi doktori értekezését. A hetvenes évek végétől és a művelődési otthonok innovációs irokvései Magyarországon cím-mel. Pályája: 1970-től 1992-ig népművelő, 1974-ig lamásbar előadó, 1977-ig Hajdúszoboszlón művészeti főelőadó és igazgatóhelyettes, 1977–1992 között a Dombóvár Városi Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója. 1989-ben egy- kezdeményezője, mindmáig szerkesztő bizottsági tagja az Esély c. társadalmi- és szociálpolitikai folyóiratnak. 1989-ben kezdte meg Pécsen a János Pannonius Tudományegyetemen a szociális munkás és szoci-

készsejpalot. Teniszársaságot létesített 2 teniszpályával. 1928-ban teniszközönyve jelent meg. 3 felvonásos cserkészvígjátékok írt, melyet a gimnáziumi tanárok elő adtak. 1929-ben a székszárci gimnázium testnevelő tanára lett. (Tolmácsnégyet fiók)

Babári József cigányprímás (1869–?)

Dombóváron született.

Má: 17 éves korában a fővárosban, Budapesten szerepelt 12 tagú zsekkarával. 1897-ben Abbázsiában muzsikált, ahol II. Vilmos királyt császár-előtt is játszott. A század elején Amerikában lépett fel, a nagyszámú chicagói magyarság körében nagy népszerűségnek örvencett. Kiváncsok magyar fiataloknak hegedűórákat adott. „Fia, ifj. Babári József hegedűművész, az első cigány származású hegedűművész, aki a cigányok bevándorlása óta a legnagyobb zenei iskolákat is kitüntetéssel végezte és művészi játéklávai Európa és Amerka minden nagyobb városában dícsőséget aratott a magyar nézetek.” (Munkó Miklós: A régi múltató Magyarországon 89–90. t. 8p. 1977)

Bajó János szolgabíró (1869–?)

1869. augusztus 13-án született Baranya megyében, Kelácfán. Középiskoláit Eszuron végezte, közgazgatósi és államvizsgáit Budapesten abszolválta. 1890-ben Tamásiban mint közjegyző-gyabornok kezdte pályáját, majd Dombóváron és Pakson volt szolgabíró. Később központi szolgálatra osztották be és Tolnavarmegye érvaszéki úlnoka lett. (Tolna megye adattárja)

Balásy Gyuláné (sz Tókos Margit) tanítónő (1883–1962)

Oltházyer. (Nagyküküllő megye) született 1883. október 26-án. Férje is, ő is székelly neri es család. leszármazottai. Oklevelét 1902-ben kapta Debrecenben. Működését Hajdúszoboszló-ményben kezdte, majd Taborfalvára került. Mint hadiözvegy, 1920-ban repairált, mert megtagadta a cseheknek a hűségük leteleit. 1922-ben a dombóvári állami iskolába (a mai Zrínyi Ilona Államnos iskola jogérdjébe) kerülték ki. 37 évi szolgálat után 1939-ben nyugdíjra vonult. Összevete újjá a Református Nőegyletet, annak elnökeként sokat fáradozott egyházi és jólétségi ügyekben. Vezetője volt az elemi iskola dalárdájának. (Adattárja Balásy Boróka: Tudományi társaság)

Balásy Gyula fafaragó (1912–1978)

Oltházyer (Erdélyben) született.

Budapesten a repülőtiszt akadémiát végezte el, 1934-ben avarták hadnaggyá. A második világháború kitörése után kivetényeltek a frontba, 1944-ben fogságba került, ahonnan 1946-ban tért laza. A továbbiakban Kenyere a fafaragás lett. 1952-ben a családát kitelepítették, elvesztette munkaeszközzeit, anyagát.

Balásy Gyula_(1912-1978.), a népművészet mestere, népi iparművész

Balásy Gyula Erdélyben, Olthévízen született tanító családban. Eredeti foglalkozása repülőőrnagy, mérnökpilóta volt.

Az erdélyi kopjafa-faragást szülőföldjén ismerte meg. Kezdetben kedvtelésből faragott. Később a fa-faragás lett az élethivatása s a megélhetési forrása is. Az 1950-es években az államhatóságok megfosztották őrnagyi rangjától, s mint a „nép ellenségét” családjával együtt Hortobágy-Borsóstanyai munkatáborba deportálták. A kitelepítésből szabadulva 1953-ban költözött Dombóvárra, s a nagyon nehéz körülmények közé került családja megélhetését ettől kezdve kizárólagosan a fafaragás biztosította.

Sakkokat, iparművészeti használati tárgyakat és körplasztikákat készített. Sok pályázaton, hazai és külföldi kiállításon sikerrel szerepelt. 1960-ban lett népi iparművész, 1964-ben pedig a Népművészet mestere.

Dombóváron létrehozott egy fafaragó „iskolát”, tanítványai közül többen lettek népi iparművészek is.